

Kázání: Vyslechněme příběh z 2. knihy královské z 6. kapitoly o proroku Elišovi a jeho pomocníkovi, který se probudí do jednoho děsivého rána:

Izraelský král posílal zvědy na místo, které mu muž Boží označil a před nímž ho varoval, aby se tam měl na pozoru; stalo se tak ne jednou nebo dvakrát. 11 Ta věc pobouřila mysl aramejského krále; svolal své služebníky a řekl jim: „Proč mi neoznámíte, kdo z našich donáší izraelskému králi?“ 12 Jeden z jeho služebníků řekl: „Nikoli, králi, můj pane. Je to prorok Eliša, který je v Izraeli. Ten oznamuje izraelskému králi i ta slova, která vyslovíš ve své ložnici.“ 13 On poručil: „Jděte zjistit, kde je, a já ho dám zajmout.“ Oznámili mu: „Hle, je v Dótanu.“ 14 Poslal tam koně a vozy a silný oddíl vojska. Přitáhli v noci a oblehli město. 15 Za časného jitra vstal sluha muže Božího, vyšel ven, a hle, vojsko s koni a vozy obkličovalo město. Mládenc z Elišovi řekl: „Běda, můj pane, co teď budeme dělat?“ 16 Odvětil: „Neboj se, protože s námi je jich víc než s nimi.“ 17 Potom se Eliša modlil: „Hospodine, otevři mu prosím oči, aby viděl!“ Tu Hospodin otevřel mládenci oči a on uviděl horu plnou koní a ohnivých vozů okolo Eliši.

Sestry a bratři,

Co jen budeme dělat? Jak často si tuto větu v duchu řekneme, když se ta pevná země pod našima nohama otřásá? Rána do života, špatná zpráva o zdraví, výpověď z práce, finanční krize, problémy v rodině nebo manželství a mnoho dalšího. Každý jeden z nás, jak zde sedíme, si rychle najde v mysli ten svůj případ, kdy tuhle větu vyřkl naposledy alespoň ve své mysli. Najednou je obyčejný krásný den v háji a s ním i klid a pohoda v duši. Sevře se hrdlo, srdce začne bušit a v mysli si začneme přehrávat scénáře, jak nejhůř to může dopadnout. Takhle totiž, dle psychologů, mnohdy lidská psychika funguje, je-li vystavena situaci, která nemá východisko. Někdy to dokonce končí panickou atakou, kdy má člověk pocit, že umírá a dusí se. Možná jste tenhle stav ještě nikdo nezažil.

Já ano. Když jsem jako doktorand teologie neměl sílu včas dokončit doktorskou práci, což by mě stálo těžké tisíce. Když jsem si uvědomil, že to toho roku nedám, ač mi fakulta a profesori vkládali naděje, že o pár let jako doktor převezmu katedru dogmatiky, začalo se mi těžko dýchat, podlamovaly se mi kolena a tep rychle stoupal. Hanba, že nejlepší student fakulty za mnoho let to, o čem roky snil on a jeho učitelé, nedokončí včas, stud za všechny ty granty a podporné peníze, které jsem využil, a nic, zakončen zaplatím. V takové situaci jste naprosto bezmocní: nedokážete ani křičet, natož ještě stát pevně na nohou. Nedokázal jsem ani nastoupit na bus do Bratislavy a na lavičce na zastávce jsem lapal po dechu. Dopadlo to dobře díky lidem, kteří vytáhli vodu, křísili mě namočeným ubrouskem a nějaká paní z kapsy vytáhla sedativa. Kdo to nezažil, nikdy nepochopí, jak strach a stud dokáže zdrtit silného mladého chlapa.

Strach je takhle mocná věc. Ovládne myšlení i tělo, sevře hrdlo a zdrtí do kolen. O dva dny jsem věděl, že se tomu strachu musím postavit tváří tvář.

Náš dnešní příběh se začíná stejně jako ten můj: pokojná noc, krásné ráno, kdy se pomocník známého proroka Eliša zbudí, vstane z lože a vyjde se podívat ven. A je to tady: panická ataka,

hrdlo se sevře, lapá po dechu a srdce rychle buší. Kolem hradeb je utábořeno vojsko syrského krále Benhadada. Elíša který z prorockého vnuknutí prozrazuje Izraelskému králi nejvyšší státní tajemství z válečných porad syrského krále, je důvodem útoku vojska a terčem. Dávno se totiž ví, že Elíšu Benhadad touží vyprovodit z povrchu zemského. Pomocník si to uvědomí: „Vždyť jsem prorokovi nejbližší osobou. Půjde o život!“ A strach začne dělat to, co tak skvěle umí: zdrtit silného mladého muže do kolen. Z rozbušeným srdcem a zdrcený strachem pomocník vběhne s křikem zpátky do domu, vrhne se k posteli, kde spokojeně odfukuje veleslavný prorok a s křikem jej začne budit tou větou, kterou všichni tak dobře poznáme: „Běda nám, co jen budeme dělat?“ ... „Proroku, máš v rukávu nějaký zázrak? Protože se třesu strachy!“

A co dělá prorok? Vytáhne nějaký zázrak? – Dávali jste dobrý pozor při čtení? – Žádný zázrak. Se stoickým klidem, místo zázraku, prorok říká divná slova, která působí jako totální urážka všech pocitů zdrceného pomocníka: „Neboj se!“ – muselo to v té situaci působit jako hodně naivní, prázdná slova před jistou smrtí. Jako poslední výkřik do bitvy před setkáním se svým Stvořitelem. „Ehm, pane proroku, ještě jste si nepřetřel oči a asi jste se špatně podíval,“ – pomyslí si pomocník roztřesen a zdrcen strachy. Prorok však neříká imperativ s vykřičníkem! – Nikoli „Seber se a buď chlap! Nebreč a neboj se!“ Svému pomocníkovi oznamuje ujištění: „Nemusíš se bát.“ To je obrovský rozdíl: to není výzva být za každou cenu hrdinou a tvářit se, jako by zázračnou mocí problém najednou zmizel. Ne, problém nikam nezmizel. Pořád je tam u hradeb. „A respektuji, že se bojíš, kluku, cítím a vnímám tvůj strach a tvé emoce. Nekárám tě za tvé emoce. Nechci po tobě, abys své emoce ignoroval. Buď plně sám sebou i se svým strachem a obavami. Bát se je lidské a někdy i bytostně prospěšné. I můj učitel Eliáš se třásl strachy a uprchl do pouště před královnou Jezábel. Tvůj strach však nemusí mít poslední slovo do takové míry, aby tě na dlouhou dobu zcela ovládl a odzbrojil. To znamená prorokovo uklidnění ve slovech: „Nemusíš se bát.“ Strach tě nemusí nadále odzbrojovat a ovládat. Rozdýchej to a pojď s Bohem najít řešení, nebo alespoň cestu, jak tím děsivým strachem projít.

Vždyť na naší straně stojí celé nebe, hochu. Jen se zkus jinak podívat na problém a na sebe v této situaci. Nejsi v tom sám. Jsem tu s tebou já a spolu s námi celé nebe.

Kluk čeká. „Takže se nemusím bát? Vytáhni už konečně ten zázrak z rukávu, pane proroku! Jde o život – vždyť ti Bůh žádný zázrak nikdy neodmítl.“ Ale nic se neděje. Žádný oheň z nebe, ani anděl, který zmäte vojsko jak u Gideona nebo Chizkiju. Nic takového. Zdá se, že nebe je stejně tiché ohledně zázraků, stejně jako prorok. Takže znovu žádný zázrak. Jenom blízkost, soucit s emocemi tohoto chlapce, a nakonec jedna divná modlitba. Elíša v ní neprosí o zázrak, ani se nemodlí, aby kluk dostal heroickou sílu se v děsivé situaci nebát. Neprosí, aby problém zmizel, ani aby jej Bůh luskem prstu přenesl z problému z města pryč do bezpečí. Žádné vyhýbání se strachu a odsouvání problému. Elíša otevře ústa a místo prosby o zázrak a rychlá řešení říká jinou divnou prosbu: „Pane, prosím, otevři mu oči.“ A kluk prohlédne a uvidí celé nebe tábořit kolem něj, připravené jej ochránit a vyrazit do boje. Tep se začne pomalu snižovat, dýchání se zpomalí, srdce tluče najednou pomaleji, protože ví, že v tom není sám a opuštěn. Problém nezmizel, a přesto strach ztrácí svoji sílu ovládnout a paralyzovat, když člověk zahlédne v těžkostech celé nebe stát po jeho boku.

Žádný zázrak se nestal. Ten udělá Elíša až později. A přesto ještě před tím zázrakem v tomto příběhu jeden zázrak pro toho kluka byl. Zázrak s rukama, nohama a hlasem. Eliáš byl pro

tohoto kluka zázrakem. Jak to myslím? Nový zákon označuje zázraky dvěma slovy: *sémeion* a *dynamis*. *Sémeion* je slovo pro „znamení“ i slovo pro „navigační signál pro lodě na moři, aby našli správnou cestu“. Elízeus byl takovýmto navigačním signálem na rozbouřeném moři strachu, který navedl kluka k ujištění, a k tomu, kam a jak se dívat, když je sražen strachy na kolena. Druhé slovo pro zázrak je *dynamis* (síla, moc). Elíša mu ukázal, že i když je kluk zcela bez síly a paralyzován, je s ním celá síla a celá moc nebes. Elíša se stal v trápení a strachu „zázrakem“ pro svého blízkého. Nevykonat zázrak. On byl v tom momentu Božím zázrakem: navigací na náročné cestě i prstem, který ukazoval na sílu celých nebes, které si rozloží kolem nás tábor vždy, když nás obléhá strach.

Nemusíme se modlit v církvi za zázraky, ani za to, aby zázračně luskem prstu zmizely problémy, ani abychom byli vždy neochvějní superhrdinové, kteří se nikdy ničeho nebojí. Když já a ty dokážeme aspoň někdy být Elíšou pro druhé a druzí zase pro nás samotné, tehdy jsou církve i svět plné Božích zázraků: protože není většího zázraku pod Božím sluncem než já a ty, s našimi strachy a obavami, a slabostmi, a přesto v síle víry schopni poukazovat na nebe a sílu nebes kolem nás.